



JOKINIEMEN KOULUN TASA-ARVOSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

1.	JOHDANTO	4
	Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)	4
	Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)	5
2.	EDELLINEN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSUUNNITELMA	6
3.	SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA	6
3.1.	Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä	6
3.2.	Erityispiirteitämme	6
3.3.	Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut	7
3.4.	Kirjauksia	7
4.	SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN	8
4.1.	Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.2.	Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.3.	Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo	8
4.4.	Opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.5.	Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo	9
4.6.	Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen	9
4.7.	Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi	9
5.	SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN	10
5.1.	Peruste 1:	10
5.2.	Peruste 2	10
5.3.	Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita	10
6.	OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS	11
6.1.	Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus	11
6.2.	Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti	11

Julkaisija

Vantaan kaupunki

6/2021

Kasvatus ja oppiminen

Kansikuva: Luistelijoita Kanniston koulun kentällä / Sakari Manninen

1. JOHDANTO

Tämän suunnitelman tavoitteena on ohjata henkilöstöämme syrjimättömyyteen ja tasa-arvon sekä yhdenvertaisuuden edistämiseen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain asettamassa viitekehyksessä. Tässä suunnitelmassa keskitytään toiminnalliseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöhön eli siihen, miten toimimme syrjimättömästi ja edistämme sukupuolten tasa-arvoa sekä kaikkien ihmisten yhdenvertaisuutta opiskelijoihimme ja yhteistyökumppaneihimme liittyvässä toiminnassamme.

Tämä suunnitelma on täten

- tasa-arvolain 5 a ja 6 c §:n mukainen oppilaitoskohtainen tasa-arvosuunnitelma, joka on laadittu yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa sekä
- yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukainen oppilaitoskohtainen suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986)

Tasa-arvolaissa on kyse sukupuolten tasa-arvon toteutumisesta. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. Tasa-arvolain 4 §:n mukaan viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Erityisesti tulee muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät tasa-arvon toteutumista.

Tasa-arvolain 5 §:n mukaan viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän

lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Tasa-arvolain 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa.

Tasa-arvosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) selvitys oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta;
- 2) tarvittavat toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi;
- 3) arvio aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilas- tai opiskelijavalintoihin, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin ja opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

Tasa-arvolain 6 c §:n mukaan viranomaisten, koulutuksen järjestäjien ja muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen sekä työnantajien tulee ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tämä on otettava huomioon oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmia valmisteltaessa ja tasa-arvoa edistävistä toimenpiteistä päätettäessä.

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää. Syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilö, esimerkiksi johonkin vähemmistöön kuuluva ihminen, asetetaan muita huonompaan asemaan jonkin henkilöön liittyvän perusteen takia. Usein moni peruste, mukaan lukien sukupuoli, vaikuttaa samanaikaisesti (moniperusteinen tai risteävä syrjintä).

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan,

ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslain 6 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on varattava oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä opiskelijoille tai heidän edustajilleen mahdollisuus tulla kuulluiksi edistämistoimenpiteistä.

Yhdenvertaisuuslaissa on hyvä huomioida myös positiivista erityiskohtelua koskeva 9 §: "Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää."

Kouluilla on lakiin perustuva velvollisuus puuttua syrjintään ja häirintään. Koulujen vastuu puuttua häirintään vahvistuu yhdenvertaisuuslain muutoksella 1.6.2023 alkaen, jolloin koulutuksen järjestäjille tulee nykyistä vahvempi vastuu tunnistaa, puuttua ja poistaa häirintää:

- Koulun on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin oppilaaseen kohdistuvan häirinnän poistamiseksi. Koulutuksen järjestäjä syyllistyy syrjintään, jos näin ei toimita.
- Lisäksi häirinnän määritelmä muuttuu siten, että häirintä voi kohdistua yksilön lisäksi myös ihmisryhmään.

2. EDELLINEN TASA-ARVO- JA

YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

Voimassaoloaika: 1.8.2021-31.7.23

Keskeiset kehittämiskohteena oli tasa-arvon toteutuminen koulun arjessa, kohtaamisissa ja mm. tilojen käytössä.

Kyselyiden perusteella tasa-arvon kokemus on ollut oppilailla, henkilöstöllä ja huoltajilla pääsääntöisesti myönteinen. Tasa-arvoa ja sen merkitystä on pohdittu ja työstetty tasa-arvon teemaviikolla ja esimerkiksi oppilaiden yhr-vierailuilla. Voimme jatkuvasti edistää ja kehittää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja rakentavan kohtaamisen merkitystä.

3. SELVITYS TASA-ARVOTILANTEESTA

3.1. Tilastot sukupuolen mukaan eriteltynä

- Opiskelijamäärät 2022-2023 (1. lk. / 98 , 2. lk. / 84, 3 lk./ 88, 4. lk. /79, 5. lk. /90, 6. lk. /89, 7. lk. / 114, 8. lk. / 110, 9. lk. /118)
- Ainevalinnat: Valinnaisaineissa erot tyttöjen ja poikien lukumäärissä ovat melko pienet. Yläkoulun pitkävalinnaisissa käsityön kovat materiaalit kiinnostaa hieman enemmän poikia, kun taas pehmeät materiaalit tyttöjä. A2-kielen opiskelijoissa on hieman enemmän tyttöjä.
- Arvosanat: Jokiniemen koulun päättöarvosanojen keskiarvo on ollut keväällä 2022 7,4. Suomea toisena kielenä puhuvien päättöarvosanojen keskiarvon ero suomea äidinkielenään puhuviin on ollut pieni - vain 0,4 kymmenystä. Kaikissa oppiaineissa tyttöjen arvosanat ovat olleet keskimäärin jonkin verran parempia kuin poikien.

3.2. Erityispiirteitämme

- Jokiniemen koulu tarjoaa alueellisena palveluna vammaisopetusta lievästi ja myös vaikeimmin kehitysvammaisille lapsille.
- Jokiniemen koulussa opiskellaan kymmeniä omia äidinkieliä. Opetettavia omia äidinkieliä ovat mm. arabia, albania, thai, viro, venäjä, englanti, ranska, somali, kurdi.
- Jokiniemen koulussa toimivat myös alueelliset Paja-luokat, jotka tarjoavat tukeaan niille perusopetuksen oppilaille, jotka eivät muuten saa suoritettua perusopetuksen oppimäärää hyväksytysti.

3.3. Suunnittelussa käytetyt tietolähteet ja työkalut

- kouluterveyskysely
- Jokiniemen koulun tasa-arvokysely keväältä 2023
- opasmateriaali (ks. tukimateriaaleja tämän asiakirjan lopusta)
- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

3.4. Kirjauksia

- Suunnittelu tehdään niin, että mahdollisimman monet ammattikunnat ja henkilöstöryhmät ovat edustettuina. Jokiniemen koulun tasa-arvosuunnitelmasta on perinteisesti vastannut yhteisöllinen hyvinvointiryhmä.
- Suunnitelmaa on ollut laatimassa Jokiniemen koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Suunnitelmaa on työstetty yhdessä ja yksin yhr-ajalla.
- Suunnitelma on voimassa 2023-2025.
- Suunnitelma tehdään ja hyväksytään yhr:ssä ja lopputulosta kommentoi oppilaskunnan hallitus.
- Yhr seuraa tasa-arvosuunnitelman toteutumista muun muassa kyselyin.
- Tasa-arvosuunnitelma tallennetaan Jokiniemi yhteisten Hyvinvointikansioon.

- Suunnitelmasta kerrotaan vanhempainilloissa ja suunnitelmaan voi tutustua koulun nettisivuilla.

4. SUKUPUOLTEN SYRJIMÄTTÖMYYS JA TASA-ARVON EDISTÄMINEN

Tavoitteemme on, että kaikilla sukupuolilla on samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet toteuttaa itseään sekä osallistua yhteiskunnan toimintaan. Tämän toteutumiseksi tarvitaan sekä oman toimintamme syrjimättömyyttä että tasa-arvon edistämistä kaikessa toiminnassa oppilaitoksessamme.

4.1. Opiskelijavalinnat ja sukupuolten tasa-arvo

- Jokiniemen koulun oppilaaksiotto perustuu lähikoulupäätöksiin. Toissijaista oppilaspaikkaa voi hakea rehtorilta. Jos vuosiluokalla on vapaita oppilaspaikkoja, rehtori tekee myönteisen toissijaisen päätöksen. Toissijaiselle oppilaaksiotolle on kaikille yhteiset kriteerit, joiden perusteella päätökset tehdään silloin, kun hakijoita on enemmän kuin oppilaspaikkoja.
- Rehtori Leena Kolho-Venäläinen vastaa toissijaisista päätöksistä

4.2. Opetuksen järjestäminen ja sukupuolten tasa-arvo

- kuvaus tilanteesta: Jokiniemen koulussa keskustellaan säännöllisesti tasa-arvosta ja sen toteutumisesta. Epäkohtiin puututaan. Kuten tähänkään asti, opetuksen järjestäminen ei katso sukupuolta. Kaikilla on mahdollisuudet osallistua samojen valinnaisaineiden tunneille.
- Koulussa järjestetään vuosittain tasa-arvoviikko, jolloin asia on arjessa korostetusti esillä.
- Vastaavina Katri Hyvönen, Petra Sundell ja Leena Kolho-Venäläinen.

4.3. Oppimiserot sekä opintosuoritusten arviointi ja sukupuolten tasa-arvo

- kuvaus tilanteesta: Hieman yli 80 % kaikista Jokiniemen koulun tasa-arvokyselyn vastanneista oppilaista on sitä mieltä, ettei sukupuoli ole aiheuttanut koulussa haittaa.
- aikataulutusta: Jotta sukupuolten tasa-arvo kuitenkin edelleen paranisi, Jokiniemen koulussa asiasta keskustellaan yhdessä. Arjessa ilmi tuleviin epäkohtiin puututaan.
- vastuuhenkilö/t: rehtorit

4.4. Opinto-ohjaus ja opiskeluhuolto ja sukupuolten tasa-arvo

- kuvaus tilanteesta: Opiskeluhuollon työskentelyssä noudatetaan syrjimättömyyden yleisiä periaatteita. Terveystarkastuksissa huomioidaan mm. erilaiset etnisyyteen, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen, uskontoon ja kulttuuriin liittyvät lähtökohdat. Kohtaamisissa oppilaiden kanssa syrjimättömyyteen kiinnitetään aina huomiota, ja epäkohtiin puututaan jos niitä havaitaan.

Oppilashuollon eri työntekijöiden kohtaamiset ja keskustelut oppilaiden kanssa erilaisissa yhteyksissä ovat erinomaisia tilaisuuksia edistää syrjimättömyyttä ja tiedustella, ovatko oppilaat kohdanneet syrjintää missään muodossa. Oppilashuollon henkilökunta pyrkii välittämään oppilaille oikeaa tietoa ja syrjimättömyyteen perustuvaa edukaatiota kaikissa aihealueissa, jotka kohtaamisissa nousevat esille. Sukupuoli ei määritä kohtelua oppilashuollon ammattilaisten toimesta, ja henkilökunta huolehtii siitä että kaikkia kohdellaan tasavertaisesti sukupuolesta riippumatta.

- Oppilaanohjaus tukee tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Ohjauksella edistetään oppilaan luottamusta omiin tasavertaisiin mahdollisuuksiinsa opinnoissa, valinnaisissa opinnoissa, TET-, TEPPO- ja TehoTET-jaksoilla, ammatinvalinnassa, jatkokoulutuksessa ja työelämässä. Ohjauksen avulla oppilaille tarjotaan tasavertaiset mahdollisuudet osallistua

työelämäjaksoille sekä tehdä itselleen sopivia valintoja. Oppilasta ohjataan tiedostamaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitys valinnoissaan.

Hyvä ohjaus on yhdenvertaista ja tasa-arvoista, kun se edistää itsemääräämisoikeutta ja hyvinvointia, sukupuolten tasa-arvoa ja turvallisuutta. Ohjauksessa huomioidaan kielitietoisuus sekä oppilaiden ja yhteiskunnan kulttuurinen moninaisuus.

Yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi oppilaille tarjotaan mahdollisuus tehostettuun oppilaanohjaukseen. Teho-ohjausta voi olla esimerkiksi työelämäpainotteinen perusopetus (TEPPO), useammat tapaamiset oppilaanohjaajan kanssa tai tuki koulunkäyntiin kiinnittymisessä sekä koulutusvalinnoissa.

Opotiimi yhteistyössä koulun muun henkilökunnan kanssa, rehtorin tuella, tekee yhteistyötä ja sopii joustavia tapoja ohjaukseen. Ohjauksen oppitunneilla ja ohjauskeskusteluissa puhutaan yhdessä oppilaiden kanssa koulutusvalintoihin liittyvistä ennakkoluuloista ja sukupuolen ja kulttuuritaustan mahdollisesta vaikutuksesta sekä rohkaistaan omannäköisiin valintoihin. Oppilaanohjaaja toimii oppilaan tukena TET-jaksolle sekä työelämään valmistautumisessa ja mahdollisissa ongelmatilanteissa. Yhteistyötä kotien kanssa pyritään tekemään tiiviisti ja kodin kieli- ja kulttuuritausta huomioiden.

4.5. Oppilaitoksen tilat (fyysiset ja sähköiset ympäristöt) ja sukupuolten tasa-arvo

- kuvaus tilanteesta: Koulun tilat ja piha-alueet ovat esteettömiä. Sisäänkäynnit, joissa on tasoeroja, on varustettu luiskilla ja kaikissa koulurakennuksissa on hissit. Portaikoissa on kaiteet kummallakin puolella. Koulun yhteisissä tiloissa ja piha-alueilla on valvontaa välituntien aikana.

Saniteettitiloissa on otettu huomioon sukupuolten moninaisuus siten, että kaikissa koulurakennuksissa on sukupuolittamattomia wc-tiloja. Valtaosaa koulun kalusteista ja laitteista voivat soveltaen käyttää erilaiset oppijat, mutta säätömahdollisuudet eivät ole nopeita eivätkä helppoja.

Aistien yli- ja aliherkkyydet on huomioitu luokkien ääntä vaimentavalla lattiamateriaalilla ja mahdollisuudella tuulettaa tiloja. Luokkien lämpötiloja voi myös säätää. Häikäisyä voidaan estää kaihtimilla ja verhoilla.

Yleiset tilat: käytävät ja ruokala ovat Tikkurilan paviljonkikoulussa rakenteista johtuen meluisia ja ahtaita.

Hätätilanteissa kaikki pääsevät poistumaan rakennuksesta, mutta osa paviljonkikoulun poistumisteistä ei sovellu liikkumisrajoitteisille henkilöille, joten ryhmän kaikki oppilaat tai kaikki henkilökunnasta eivät välttämättä voi poistua rakennuksesta samaa reittiä.

Koulussa on käytössä Googlen sähköiset ympäristöt, joiden käyttämiseen kaikilla 4-9 luokkalaisilla on käytössään Chromebookit.

- toimenpide tai toimenpiteet: Pyrkimystä turvallisen tilan periaatteisiin koulun käytänteissä tulee edistää myös fyysisten ja sähköisten tilojen kohdalla toimijoiden kouluttamisella ja ohjaamisella. Olisi myös huomioitava, että esteetön opiskelu saattaa edellyttää joskus yksilöllisiä järjestelyjä tai välineitä. Tietokoneita ei ole varalla, joten saattaa syntyä tilanteita, joissa koneen rikkoutumisen vuoksi oppilas on ilman mahdollisuuksia sähköisen ympäristön käyttöön pitkiäkin aikoja.
- Toimenpide: Varakoneita on lainattavissa mahdollisuuksien mukaan.

4.6. Sukupuoleen perustuvan häirinnän ja seksuaalisen häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen

Seksuaalinen häirintä on tasa-arvolaisissa kiellettyä syrjintää. Myös sukupuoleen perustuva häirintä on kiellettyä. Häirintää on esimerkiksi halventava puhe toisesta sukupuolesta, sukupuolisesti vihjailevat ilmeet ja eleet, seksuaalisesti vihjailevat puheet ja viestit tai fyysinen koskettelu. Koululla on velvollisuus puuttua sukupuoleen perustuvaan häirintään sekä seksuaaliseen häirintään. Tärkeää on tunnistaa erilaisia häirinnän muotoja, jotta niihin voidaan puuttua. Lapsia ja nuoria tulee ikätasoisesti ohjata tunnistamaan häirintää sekä ohjeistaa kertomaan siitä aikuiselle. Koulussa jokaisen aikuisen tulee puuttua, jos hän havaitsee häirintää koulupäivän aikana tai kuulee häirinnästä päivän aikana. Perusopetuksessa opettaja ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle. Jos opettajan tietoon tulee häirintää, joka on tapahtunut vapaa-ajalla, siitäkin on velvollisuus ilmoittaa. Tilanteisiin puututaan samalla tavoin, kuin puututaan kiusaamiseen tai väkivaltaan. Puuttuminen tarkoittaa asian selvittelyä, jatkotoimia sekä mahdollisia kurinpitotoimia.

Häirintää saattaa esiintyä myös sosiaalisen median kanavissa. Jos koulun henkilökuntaan kuuluva kuulee tällaisesta, hänen tulee puuttua siihen. Vantaalla on käytössä myös Someturva, jonka kautta saa neuvontaa sekä apua sosiaalisen median alustoilla tapahtuvissa häirintätapauksissa.

Ennaltaehkäisemme häirintää kouluttamalla ja tiedottamalla. Henkilökuntaa koulutusten ja tiedottamisen kautta. Opiskelijoille puhutaan teemasta ikätasoisesti oppiaineiden tunneilla sekä tunne- ja vuorovaikutustunneilla. Koulussamme järjestettiin keväällä 2023 tasa-arvon teemaviikko. Teemaviikot ovat yksi tapa tuoda näitä aiheita laajemmin esille.

Liitteenä koulumme ohjeistus häirintätapausten ilmoittamiseen sekä käsittelyyn. Ohjeistus tiedotetaan koulun henkilökunnalle, huoltajille sekä opiskelijoille.

Ohjeet opettajalle:

- Kuuntele, rohkaise kertomaan, kirjaa ylös vain se mitä sinulle kerrotaan*
- Aloita asian selvittäminen viipymättä: ilmoita kuullusta tai havaitsemastasi rehtorille*
- Yhdessä rehtorin kanssa tehdään päätös kehen oppilashuollon toimijaan yhteys*
- Häirintää kokenut ohjataan aina oppilashuollon piiriin*
- Arvioidaan rikosilmoituksen tarve sekä lastensuojeluilmoituksen tarve*
- Informoidaan huoltajaa*

Ohjeet opiskelijalle:

- jos havaitset seksuaalista häirintää tai joudut itse sen kohteeksi, ilmaise häiritsijälle, miltä hänen käyttäytymisensä tuntuu ja pyydä häntä lopettamaan*
- jos et voi tai halua ottaa yhteyttä häiritsijään tai jos häirintä kielloista huolimatta jatkuu, ilmoita siitä opettajalle, luokanvalvojalle, ryhmänohjaajalle, psykologille, kuraattorille, terveydenhoitajalle, rehtorille tai muulle luotettavana pitämällesi oppilaitoksen aikuiselle, jolla on velvollisuus ryhtyä toimiin tietonsa tulleen häirinnän osalta. Ilmoita oppilaitoksen aikuiselle myös havaitsemasi muihin kohdistuva seksuaalinen häirintä*

Ohjeet huoltajalle:

-Mikäli lapseen tai nuoreen on kohdistunut oppilaitoksessa seksuaalista häirintää, huoltajan tulee olla yhteydessä opettajaan tai rehtoriin, jotta oppilaitos voi puuttua asiaan ja suojata opiskelijoita heidän turvallisuuttaan uhkaavilta tekijöiltä

Jos seksuaalisesta häirinnästä epäillään oppilaitoksen henkilöstöön kuuluvaa:

– Tapahtumankulku selvitetään, kaikkia osapuolia kuullaan ja arvioidaan, onko häirintää tapahtunut sekä päätetään toimenpiteistä ja seurannasta – jos häirintä on vakavaa tai jos lievempi häirintä jatkuu selvittelyn jälkeen, tehdään tarvittavat palvelussuhdetta koskevat päätökset (varoitusta ja viime kädessä palvelussuhteen päättäminen)

Jos seksuaalisesta häirinnästä epäillään oppilaitoksen opiskelijaa: –

tapahtumankulku selvitetään, kaikkia osapuolia kuullaan ja arvioidaan, onko häirintää tapahtunut sekä päätetään toimenpiteistä ja seurannasta – häirintään syyllistyneelle opiskelijalle määrätään kurinpitoseuraamus.

Kriisikorteissa ->

<https://docs.google.com/document/d/1ae5liDJgFgCRgfJ9fwgTSS6-RkIRkVCe/edit>

kriisikorteissa, Ahdistelu/aikuisen ottama epäasiallinen kontakti oppilaaseen

4.7. Muita tunnistettuja kehittämiskohteita sukupuolten tasa-arvon toteutumiseksi

- Stereotyyppiset käsitykset sukupuolista: (ks. myös seuraava pallukka)
- Sukupuolten moninaisuutta käsitellään eri oppiaineissa, mm. terveystiedon tunneilla. Jokiniemen koulussa on käynyt säännöllisesti puhujia kertomassa moninaisuudesta.
- Oppilaanohjauksessa sukupuolten tasa-arvo ja moninaisuus otetaan erityisen tarkasti huomioon.
- Kielenkäyttöön, ammattitermeihin ja käytettäviin materiaaleihin kiinnitetään huomiota, keskustellaan sukupuolten eriytymisestä koulutusvalinnoissa ja työelämässä ja huomioidaan kulttuuritaustan merkitys ohjauksessa. Oppilaiden kanssa keskustellaan työelämän epäkohdista ja ongelmatilanteissa toimimisesta.
- Sukupuolten tasa-arvoa käsitellään soveltuvin osin eri oppiaineissa.

- Sukupuolittavan kielenkäytön välttäminen (esimerkiksi virkamies > viranhaltija, lakimies > juristi, suurmies > merkkihenkilö jne.)
- Henkilöstön tasa-arvo-osaamista ylläpidetään koulutusten ja yhteisten keskusteluiden avulla.

5. SYRJIMÄTTÖMYYS JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN

Olemme arvioineet syrjimättömyyden toteutumista oppilaitoksessamme yhdenvertaisuuslaissa esitettyjen henkilöön liittyvien perusteiden pohjalta. Erityisen huomion ja yhdenvertaisuustyön kohteiksi nostamme seuraavat henkilöön liittyvät perusteet:

5.1. Peruste 1:

Alkuperä tai kulttuuritausta

- Jokiniemen koulussa on paljon oppilaita eri kulttuuritaustoista. Kulttuuritaustan vaikutuksen ymmärtäminen, esimerkiksi ristiriitatilanteissa (kielenkäyttö).
- tarvittava toimenpide: keskustelu, tarvittaessa ohjaaminen ristiriitatilanteissa

5.2. Peruste 2

Sukupuolten moninaisuus

- Arjessa törmätään edelleen stereotyyppisiin käsityksiin sukupuolesta.
- tarvittava toimenpide: yhteinen keskustelu

5.3. Muita yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta tärkeitä kehittämiskohteita

- Ihmisoikeuksien, moninaisuuden ja syrjimättömyyden käsittely eri oppiaineissa.
- Oppimateriaalien syrjimättömyys (ml. valokuvat)
- Juhlat, retket ja vierailijat
- Erilaisten teemapäivien huomioiminen, mm. vainojen uhrien muistopäivä 27.1., kv naisten päivä 8.3. ja tasa-arvon päivä 19.3., lapsen oikeuksien päivä 20.11. ja ihmisoikeuksien päivä 10.12.
- positiivisen erityiskohtelun tarve: kohteet ja keinot (perusteltava; miten seurataan?)

6. OSALLISUUS JA SAAVUTETTAVUUS

6.1. Osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat kanssakäymisessä muiden ihmisten kanssa. Edistämme osallisuutta ja sen rinnalla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta seuraavanlaisin toimenpitein:

- tiedon jakamiseen perustuva tieto-osallisuus: Meillä on vuosittain tasa-arvoviikko, jossa on tarjolla oppilaille ja opettajille tietoa tasa-arvosta.
- päätöksenteko-osallisuus: Oppilaita ja henkilökuntaa pyritään kuuntelemaan päätöksenteossa, esim. oppilaskunta.
- suunnitteluosallisuus: Oppilaskunta, opettajat, jysäri ja yhr.
- toimintaosallisuus: Oppilaat ja opettajat

Parannamme saavutettavuutta seuraavin toimenpitein:

- Asenteellinen, sosiaalinen ja psyykkinen saavutettavuus: Pyrimme siihen, että jokainen tulee kuulluksi ja uskaltaa kertoa, mikäli tulee kohdelluksi väärin. Aikuiset tarttuvat epäkohtiin ja työstävät niitä eteenpäin.
- Kulttuurinen:
- Pedagoginen (myös sähköiset oppimisympäristöt) Tasa-arvo on yksi Jokiniemen koulun pedagogiikkaa ohjaava asia. Jokainen oppilas ja aikuinen on tervetullut meille omana itsenään ja on sellaisenaan arvokas.

6.2. Suunnitelmakauden toimenpiteet tiivistetysti

Asia: Tasa-arvoviikko

Mitä teemme: Erityistä huomiota kiinnitettiin koko viikon tasa-arvoon esim. puhujia, valmiita oppituntimalleja

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): YHR

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): Yhteinen keskustelu

Asia: vuosittainen 5- ja 8-luokkalaisten osallistuminen YHR:n

Mitä teemme: Luokissa täyttivät valmiin kyselyn, jossa kysyttiin laajasti esim. tasa-arvon toteutumisesta koulussa. Tulokset sitten esiteltiin YHR:ssä ja niistä keskusteltiin yhdessä oppilaiden kanssa.

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): YHR

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): YHR:n sekä oppilaiden yhteinen keskustelu.

Asia: Tasa-arvokysely Wilman kautta huoltajille sekä oppilaille

Mitä teemme: Laadimme yhteisen kyselypohjan, johon voivat vastata

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): Apulaisrehtori

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): Vastaukset käsiteltiin YHR:ssä

a: Jokapäiväinen työskentely

Mitä teemme: Puutemme mahdollisiin rasistisiin tai sukupuolta loukkaaviin kommentteihin sekä käytökseen. Koulussamme toimii myös vammaisopetuksen ryhmiä, jolloin oppilaat kohtaavat erilaisuutta ja oppivat hyväksymään sen. Pyrimme edistämään yleisesti tasa-arvoa.

Kuka seuraa (rehtorin lisäksi): Koko henkilökunta

Toteutuminen (väli- tai loppuarviointi): Tapauskohtainen arviointi.

SUUNNITELMAN TEKEMISEN TUKIMATERIAALI

(jättäkää näistä jäljelle käyttämänne, lisätkää mahdollisia muita käyttämiänne)

- Vantaan kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- https://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/talous_ja_strategia/strategia/tasa-arvo_ja_yhdenvertaisuus
- MUKANA! Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella, Opetushallitus
www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/mukana-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuusty-toisella-asteella
- Tasa-arvotyö on taitolaji, Opetushallitus
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/tasa-arvoty-taitolaji>
- TASA-ARVOKOMPASSI: Työkalu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun, Rauhankasvatusinstituutti
<https://maailmankoulu.fi/wp-content/uploads/2021/01/Tasa-arvokompassi-VAKA.pdf>
- Koulu vailla vertaa, Rauhankasvatusinstituutti
https://rauhankasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/02/yhdenvertaisuus_opas_web.pdf
- Oppia kaikille!, Sisäasiainministeriö
<https://yhdenvertaisuus.fi/documents/5232670/5376058/Oppia+kaikille+suomi/09dd5121-d98e-487c-9acf-ee768620da0e/Oppia+kaikille+suomi.pdf>
- Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteiden sanasto, THL:n tasa-arvotiedon keskus:
<https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/sukupuoli/tasa-arvosanasto>
- Miehiä ja naisihmisiä – Suomen kielen seksismi ja sen purkaminen, Mila Engelberg, TANE
https://tane.fi/documents/1429808/1854322/TANE_Miehia_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf/d7b558dc-74ed-4981-0b06-f890ff2973d5/TANE_Miehi_a_ja_naisihmisia_verkko_valmis.pdf
- Sukupuolten segregaatian lieventämisestä, SEGLI-hanke
[https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/3/8/koulutusaineisto-sukupuolen mukaisen-segregaation-syyt-ja-keinoja-segregaation-lieventmiseksi](https://www.kaikkienduuni.fi/news/2019/3/8/koulutusaineisto-sukupuolen_mukaisen-segregaation-syyt-ja-keinoja-segregaation-lieventmiseksi)
- <https://thl.fi/fi/web/sukupuolten-tasa-arvo/tasa-arvon-edistaminen/tietopaketti-sateenkaarilapsista-ja-nuorista-ammattilaiselle>
- [Johdanto antirasismikoulutukseen - THL](#)

- Keskustelu koko kaupungin ja/tai oman palvelualueen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiantuntijan kanssa (pvm.)
- Koulutustilaisuus (pvm.)
- Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä, Tasa-arvo valtuutettu
<https://tasa-arvo.fi/seksuaalinen-ja-sukupuoleen-perustuva-hairinta1>
- Häirinnän tunnistaminen ja puuttumisen keinot, Opetushallitus
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/hairinnan-tunnistaminen-ja-puuttumisen-keinot>
- Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa, Opetushallitus
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/190023_opas_seksuaalisen_hairinnan_ennaltaehkaisemiseksi_ja_siihen_puuttumiseksi_ko.pdf

